

การประยุกต์ใช้การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์กับปัญหาสื่อ การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก

พีระพัฒน์ มังคละศิริ¹ เสกสัน เครือคำ²
จารุวัฒน์ ใจสุบรรณ³ และ นรินทร์ เพชรทอง⁴

วันที่รับบทความ: 20 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 6 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับเผยแพร่: 10 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention – SCP) เพื่อรับมือกับปัญหาสื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก (Child Sexual Abuse Materials – CSAM) โดยอิงจากกรณีศึกษาของประเทศที่มีแนวปฏิบัติก้าวหน้า ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้นำกลยุทธ์หลักของ SCP มาใช้ ได้แก่ การเพิ่มความพยายามในการก่ออาชญากรรม การเพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุม การลดผลตอบแทน การลดสิ่งยั่วยุ และการจัดซื้อแก้ตัวของผู้กระทำความผิด ผลการวิเคราะห์ พบว่า ประเทศเหล่านี้มีการดำเนินมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้องกับหลัก SCP อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การใช้เทคโนโลยีตรวจจับภาพ CSAM อัตโนมัติ การออกแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก และการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด มาตรการเหล่านี้มีส่วนช่วยในการตัดตอนพฤติกรรมเชิงอาชญากรรมตั้งแต่ระยะต้น และเสริมสร้างแรงยับยั้งทางจิตใจและสภาพแวดล้อมที่ทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ยากยิ่งขึ้นในโลกออนไลน์ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว บทความเสนอแนะทางการประยุกต์ใช้ SCP ในบริบทของประเทศไทย โดยคำนึงถึงข้อจำกัดด้านกฎหมาย เทคโนโลยี และทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาระบบยืนยันตัวตนทางดิจิทัล การสร้างฐานข้อมูลภาพต้องสงสัย การส่งเสริมความรู้ด้านจริยธรรมดิจิทัลแก่เยาวชน และการจัดตั้งช่องทางให้คำปรึกษาที่ปลอดภัย ไม่ตีตรา และเข้าถึงได้ง่าย บทความเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเบื้องต้น ได้แก่ การเร่งรัดการออกกฎหมายที่สอดคล้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงานที่มีภารกิจรับผิดชอบโดยตรง และการลงทุนในนวัตกรรมเพื่อเฝ้าระวังและป้องกัน CSAM อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์, สื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก, งานตำรวจ, ความปลอดภัยออนไลน์

¹ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

³ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการรักษามันคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

Applying Situational Crime Prevention to Combat Child Sexual Abuse Materials

Phirapat Mangkhalasiri¹, Seksan Khruakham², Jaruwat Jaisuban³, & Narin Petchthong⁴

Received: March 20, 2025; Revised: May 6, 2025; Accepted: May 10, 2025

Abstract

This article explores the application of Situational Crime Prevention (SCP) in addressing the problem of Child Sexual Abuse Materials (CSAM), drawing on case studies from countries with progressive practices - namely the United States, the United Kingdom, Australia, and the Netherlands. SCP focuses on reducing opportunities and motivations for offending through five core strategies: increasing the effort required to offend, increasing the risks of detection, reducing the rewards, removing provocations, and eliminating excuses. The findings reveal that these countries have implemented proactive and concrete measures consistent with SCP principles. Examples include the deployment of automated CSAM detection technologies, the design of child-safe online platforms, and the provision of psychological counselling for individuals at risk of offending. These interventions help disrupt offending behaviours at early stages and contribute to a deterrent environment that makes online abuse more difficult to commit. Based on these findings, the article proposes a context-sensitive application of SCP in Thailand. Key recommendations include developing digital identity verification systems, establishing national CSAM image databases, promoting digital ethics education among youth, and creating accessible, non-stigmatising support channels. The article advocates for a victim-centred, multi-sectoral policy framework involving the state, private sector, and civil society to ensure sustainable prevention of CSAM from its root causes. Preliminary policy recommendations include accelerating legislation aligned with technology-based crimes, allocating targeted resources to relevant agencies, and investing in innovation for continuous and effective monitoring and prevention of CSAM.

Keywords: Situational Crime Prevention, Child Sexual Abuse Materials, Policing, Online Safety

¹ Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy (Corresponding Author)

² Associate Professor, Police Colonel, Ph.D., Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy

³ Chiang-Mai Police Station, Police Region 5

⁴ Office of National Cyber Security Agency Committee

บทนำ (Introduction)

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (Child Sexual Abuse Materials – CSAM) นับเป็นปัญหาระดับโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแพร่กระจายของสื่อเหล่านี้ทางอินเทอร์เน็ตก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็กผู้เป็นเหยื่ออย่างมหาศาล และสร้างความท้าทายต่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั่วโลก จากข้อมูลของ National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC, 2023) พบว่ามีการรายงานเกี่ยวกับ CSAM กว่า 36 ล้านเรื่อง ในปี 2023 เพียงปีเดียว สะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตของปัญหาอย่างมหาศาล โดยเฉพาะในโลกออนไลน์

ในบริบทของประเทศไทย แม้จะยังไม่มีรายงานระดับมหภาคที่บ่งชี้ว่าการผลิตหรือการบริโภค CSAM มีขนาดหรือความรุนแรงเทียบเท่ากับประเทศในยุโรปหรืออเมริกาเหนือ แต่แนวโน้มที่ปรากฏกลับสะท้อนถึงความกังวลที่ไม่อาจมองข้ามได้ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากบริบททางสังคม เทคโนโลยี และกฎหมายที่ยังมีช่องว่างให้ผู้กระทำความผิดสามารถแทรกตัวเข้าไปแสวงหาประโยชน์จากความเปราะบางของเด็กไทยผ่านช่องทางออนไลน์ ข้อมูลจากหน่วยเฉพาะกิจเพื่อปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีเด็กเป็นเหยื่อ หรือ Thailand Internet Crimes Against Children (TICAC) ระบุว่า ในปี 2022 มีการจับกุมผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ครอบครอง และเผยแพร่ CSAM จำนวนมากกว่า 120 ราย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปีถัดมา (TICAC, 2023) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน ตารางด้านล่างนี้สรุปข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นและความท้าทายเชิงระบบในการป้องกันและรับมือ ข้อมูลในตารางที่ 1 ด้านล่าง สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศเด็กในโลกออนไลน์ของไทยนั้นมีลักษณะซับซ้อนและกระจายตัวสูง โดยมีทั้งรูปแบบที่เกิดจากบุคคลธรรมดาและการกระทำที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันเชิงระบบที่ไม่อาศัยเพียงการบังคับใช้กฎหมายหลังเกิดเหตุเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการออกแบบสภาพแวดล้อมดิจิทัลและสังคมที่ไม่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม ดังที่แนวคิด SCP ได้เสนอไว้ โดยผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักใช้แอปพลิเคชันสื่อสารยอดนิยม เช่น Telegram, Facebook Messenger และ Line เป็นช่องทางหลักในการเข้าถึงหรือแลกเปลี่ยนเนื้อหา โดยแฝงตัวในลักษณะของบุคคลทั่วไปหรือใช้บัญชีปลอมเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ การกระทำเหล่านี้มักไม่ได้เกิดขึ้นในรูปแบบขององค์กรขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียว หากแต่รวมถึงบุคคลธรรมดาที่อาศัยความคล่องตัวทางเทคโนโลยี ความรู้ไม่เท่าทันของผู้ปกครอง และช่องว่างด้านการควบคุมเนื้อหาดิจิทัลซึ่งทำให้พวกเขาสามารถก่ออาชญากรรมในลักษณะ “เงียบแต่ลึก” โดยไม่ถูกตรวจจับในระยะเริ่มต้น (UNICEF, 2022; Interpol, 2021)

ตารางที่ 1 สถิติการล่วงละเมิดทางเพศเด็กในประเทศไทย

ประเภทข้อมูล	รายละเอียด	แหล่งที่มา
จำนวนเด็กอายุ 12-17 ปี ที่ตกเป็นเหยื่อการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์	ประมาณ 400,000 คน หรือ 9% ของเด็กในช่วงอายุนี้นี้	ECPAT, INTERPOL & UNICEF (2022)
เปอร์เซ็นต์ของเด็กที่ไม่เปิดเผยเหตุการณ์ล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์กับผู้ใด	ประมาณ 10-31%	ECPAT, INTERPOL & UNICEF (2022)
เปอร์เซ็นต์ของเด็กที่รายงานเหตุการณ์ล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ	เพียง 1-3% เท่านั้น	ECPAT, INTERPOL & UNICEF (2022)
จำนวนรายงานเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (CSAM) ที่ส่งจากประเทศไทยไปยัง NCMEC	จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 523,169 รายงาน	True Sustainability Report (2023)
จำนวนคดีที่ TICAC ดำเนินการเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศเด็กออนไลน์	540 คดี ประกอบไปด้วย การค้ามนุษย์ 99 คดี, การล่วงละเมิดทางเพศเด็ก 236 คดี, การครอบครองสื่อลามกเด็ก 182 คดี และคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 23 คดี	Royal Thai Government's Country Report on Anti-Human Trafficking (2024)
จำนวนเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือโดย TICAC	358 คน	Royal Thai Government's Country Report on Anti-Human Trafficking (2024)

การกระทำผิดเกี่ยวกับ CSAM ในไทยยังมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับรูปแบบอื่นของการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในโลกออนไลน์ เช่น การล่อลวงเพื่อจูงใจให้เด็กส่งภาพเปลือยหรือวิดีโอส่วนตัว (online grooming) การข่มขู่เพื่อบังคับให้ส่งเนื้อหาเพิ่มเติมหรือเรียกเงิน (sextortion) และการนัดพบเพื่อถ่ายทำการล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่จริงเพื่อนำกลับมาเผยแพร่ ซึ่งอาจมีทั้งรูปแบบเชิงพาณิชย์และไม่เชิงพาณิชย์ (ECPAT International, 2022; WeProtect Global Alliance, 2021) ความซับซ้อนของอาชญากรรมเหล่านี้ทำให้การตรวจจับและการดำเนินคดีเป็นไปอย่างยากลำบาก โดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้กระทำผิดอยู่ต่างประเทศ หรือมีการใช้เทคนิคเข้ารหัสและการสื่อสารแบบ decentralized (UNODC, 2021) นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้กระทำผิดบางรายมีลักษณะเป็น “ผู้บริโภคมืดที่มีแนวโน้มสูง” ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการค้นหาสื่อลามกทั่วไป แล้วค่อย ๆ ขยับเข้าสู่การบริโภคเนื้อหาที่ผิดกฎหมายโดยไม่ตระหนักว่าการกระทำนั้นถือเป็นอาชญากรรมร้ายแรง การขาดการณรงค์เชิงสาธารณะและเครื่องมือเฝ้าระวังอัตโนมัติบนแพลตฟอร์มออนไลน์ภายในประเทศ ยิ่งทำให้ผู้ใช้บางกลุ่มรู้สึก “ไม่มีใครเห็น” และ “ไม่มีผลกระทบจริง” จึงขาดแรงต้านภายในในการยับยั้งตนเองจากการเข้าถึงหรือแบ่งปันเนื้อหาดังกล่าว (OECD, 2022; Thorn, 2021)

สำหรับด้านกฎหมาย ประเทศไทยใช้กฎหมายหลายฉบับในการจัดการกับปัญหาสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (CSAM) กฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287/1 และ 287/2 ซึ่งบัญญัติให้การผลิต จำหน่าย เผยแพร่ และครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิด โดยมีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ (iLaw, 2015) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ยังบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่สื่อลามกผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี (INHOPE, 2024) ในขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ก็มีบทบัญญัติคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศหรือการใช้เด็กกระทำการอนาจารโดยเด็ดขาด (Child Protection Act, 2003) อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่มีอยู่ยังพบช่องโหว่สำคัญ เช่น ยังไม่สามารถเอาผิดผู้ที่รับชมสื่อลามกเด็กผ่านการสตรีมมิ่งหรือการเข้าชมออนไลน์โดยไม่ดาวน์โหลดไว้ได้ อีกทั้งกฎหมายยังไม่ได้ครอบคลุมพฤติกรรมการล่อลวงเด็ก (grooming) หรือการชักชวนทางเพศเด็กผ่านข้อความ (sexting) อย่างชัดเจน (ECPAT, 2021)

สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า แม้สถานการณ์ในไทยอาจยังไม่ถึงขั้นวิกฤต แต่ก็กำลังพัฒนาเข้าสู่พื้นที่เสี่ยงที่ต้องการการป้องกันเชิงรุก โดยเฉพาะการปรับใช้แนวทางที่สามารถลดโอกาสในการเข้าถึงเนื้อหา CSAM ตั้งแต่ต้นทาง ไม่ว่าจะเป็นผ่านการออกแบบระบบเทคโนโลยีที่ปลอดภัย การเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ และการสร้างกลไกสังคมที่ไม่เอื้อต่อการล่วงละเมิด

แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention - SCP) ได้กลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน CSAM ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดดั้งเดิมที่เน้นการจับกุมและลงโทษหลังเกิดเหตุ โดย SCP เน้นการปรับเปลี่ยนสถานการณ์ให้ไม่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม เช่น การเพิ่มความเสี่ยงให้ผู้กระทำผิดถูกจับกุม การลดแรงจูงใจ หรือการลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม (Clarke, 2017) จากหลักการดังกล่าว บทความนี้มุ่งศึกษากรณีตัวอย่างจากต่างประเทศเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการ

ประยุกต์ใช้ SCP ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการนำมาปรับใช้ในบริบทประเทศไทย เพื่อให้สามารถป้องกันและรับมือกับปัญหา CSAM ได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน

แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention)

การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (SCP) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นโดย Ronald V. Clarke ในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ซึ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมโดยไม่มุ่งเป้าไปที่การเปลี่ยนแปลงตัวผู้กระทำผิดโดยตรง แต่พยายามเปลี่ยนแปลง “สภาพแวดล้อม” ที่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรมแทน แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนหลักการว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้มีเหตุผล (rational choice) ที่จะชั่งน้ำหนักระหว่างความเสี่ยง ผลตอบแทน และความพยายามที่จะก่ออาชญากรรม (Cornish & Clarke, 2003) SCP มุ่งหวังที่จะลดโอกาส (opportunity reduction) และปรับเปลี่ยนสถานการณ์ให้การกระทำผิดเป็นเรื่องยาก เสี่ยง และไม่น่าดึงดูด ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่กลยุทธ์ออกเป็น 5 ประเภทหลัก พร้อมเทคนิคย่อยรวม 25 รายการ ดังภาพด้านล่าง

1) **ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำผิดมากขึ้น (Increase the Effort)** กลยุทธ์การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ประเภทนี้โดยทั่วไป ได้แก่ การล็อกประตูหน้าต่าง การติดตั้งกล้องวงจรปิด หรือการตั้งระบบยืนยันตัวตนก่อนเข้าใช้งานแพลตฟอร์มต่างๆ ในบริบทของการป้องกันสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก หรือ CSAM กลยุทธ์ดังกล่าวหมายถึงการสร้างอุปสรรคทั้งทางด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างระบบ เพื่อเพิ่มความยากลำบากในการเข้าถึงและเผยแพร่เนื้อหาผิดกฎหมาย ตัวอย่างมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีระบบตรวจสอบตัวตนผู้ใช้งาน (identity verification) (NCMEC, 2023) การบังคับใช้มาตรฐานความปลอดภัยในการส่งไฟล์หรือข้อมูล รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขเฉพาะสำหรับการเข้าถึงแพลตฟอร์มที่เด็กและเยาวชนใช้งานอยู่บ่อยครั้ง เช่น การตรวจสอบอายุผู้ใช้งานก่อนอนุญาตให้เข้าถึงเนื้อหาบางประเภท เป็นต้น การเพิ่มอุปสรรคในลักษณะนี้จะส่งผลโดยตรงต่อผู้กระทำผิด ทำให้พวกเขาต้องเสียเวลา ใช้ทรัพยากรมากขึ้น และเพิ่มระดับความยากลำบากในการกระทำผิด ส่งผลให้ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจต่ำหรือมีลักษณะเป็นการกระทำผิดด้วยอารมณ์ชั่ววูบ (impulsive offenders) มีแนวโน้มจะล้มเลิกพฤติกรรมหรือเบี่ยงเบนจากเป้าหมายเดิมเนื่องจากอุปสรรคที่เพิ่มมากขึ้น

2) **เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น (Increase the Risks)** เช่น การมีพยานในที่เกิดเหตุ การลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่ หรือการติดตั้งระบบตรวจจับออนไลน์ ในบริบทของการป้องกันสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (CSAM) การเพิ่มความเสี่ยงนี้ถือเป็นแนวทางที่สำคัญของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้กระทำผิดตระหนักว่าตนมีโอกาสมากขึ้นที่จะถูกตรวจพบ ติดตาม และถูกดำเนินคดีตามกฎหมายหากมีพฤติกรรมเข้าข่ายผิดกฎหมาย กลยุทธ์นี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในกรณี CSAM เนื่องจากการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเนื้อหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์ที่ปิดกั้น มีลักษณะซับซ้อน และผู้ใช้งานมักปกปิดตัวตนหรือใช้เครื่องมือที่ทำให้ระบุตัวตนได้ยาก เช่น VPN หรือระบบเข้ารหัสลับ ดังนั้น การเพิ่มโอกาสในการตรวจพบผู้กระทำผิดด้วยการนำเทคโนโลยีตรวจสอบที่ทันสมัยมาใช้ เช่น ระบบการวิเคราะห์ภาพ (Image Analysis) ระบบตรวจจับอัตโนมัติ (Automated Detection Systems) หรือการ

วางกับดักทางดิจิทัล (Digital Traps) ที่บังคับให้ผู้ใช้งานเปิดเผยตัวตนโดยไม่รู้ตัวนั้น จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยเสริมความเสี่ยงที่ผู้กระทำผิดจะถูกจับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wolak et al., 2014)

3) ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม (Reduce the Rewards) เช่น การลดผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจากการก่ออาชญากรรมเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ โดยมีเป้าหมายในการทำให้ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำผิดกลายเป็นสิ่งที่ไม่คุ้มค่าหรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการลดมูลค่าของ “ผลลัพธ์” ที่ผู้กระทำผิดต้องการ เช่น ความรู้สึกพึงพอใจ ความสนใจ หรือผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจ ไปจนถึงการตัดวงจรการเผยแพร่หรือการได้รับการยอมรับในเครือข่ายของผู้กระทำผิด โดยเฉพาะในกรณีของ CSAM ซึ่งการเผยแพร่ การครอบครอง และการผลิต มักจะดำเนินการต่อไปได้เพราะมี “ผลตอบแทน” บางประการเกิดขึ้น (Smallbone & Wortley, 2017)

4) ลดช่องทางในการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำผิด (Remove Excuses) กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นการลด “ข้อแก้ตัว” ที่ผู้กระทำผิดอาจใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับพฤติกรรมของตน หรือใช้เป็นเหตุผลเพื่อเบี่ยงเบนความรับผิดชอบต่อการกระทำผิด โดยเฉพาะในบริบทของ CSAM ข้อแก้ตัวมักปรากฏในลักษณะของการกล่าวอ้างว่า “ไม่รู้ว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย” “ไม่ได้ตั้งใจให้เผยแพร่” หรือ “ไม่คิดว่าเป็นอาชญากรรมร้ายแรง” การลดข้อแก้ตัวจึงต้องใช้มาตรการทั้งเชิงการศึกษา การสร้างบรรทัดฐานทางสังคม และการใช้เทคโนโลยีเพื่อย้ำเตือนถึงความผิดและผลลัพธ์ของการกระทำ (Smallbone & Wortley, 2017; Ali et al., 2023)

5) ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่ออาชญากรรม (Reduce Provocations): เช่น การควบคุมสิ่งแวดล้อมให้สงบ การหลีกเลี่ยงความแออัด และการออกแบบพื้นที่ให้ปลอดภัย แม้กลยุทธ์ด้านการป้องกันอาชญากรรมส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การควบคุม “โอกาส” หรือ “สภาพแวดล้อมภายนอก” ที่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม แต่การพิจารณาถึงแรงขับเคลื่อนทางจิตใจภายในของผู้กระทำผิดกลับเป็นมิติที่มีถูกกละเลย แนวคิดเรื่องการลดแรงจูงใจ (Reduce Provocations) ตามกรอบของ Situational Crime Prevention (SCP) มิได้หมายถึงการบำบัดทางจิตเวชเพียงอย่างเดียว แต่ครอบคลุมการจัดการปัจจัยทางอารมณ์และสังคม เช่น ความเครียด ความโดดเดี่ยว ความโกรธ ความอับอาย หรือความรู้สึกด้อยคุณค่า ซึ่งอาจกระตุ้นให้บุคคลเลือกใช้วิธีที่ผิดกฎหมายในการระบายหรือทดแทนความรู้สึกบางอย่างในชีวิต ในบริบทของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อทางเพศที่มีเด็กเป็นองค์ประกอบ มีความพยายามในระดับนานาชาติที่เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการเข้าแทรกแซงแรงจูงใจเชิงจิตวิทยาตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่ตระหนักว่าตนเองมีแรงดึงดูดทางเพศต่อเด็ก ซึ่งในงานวิชาการบางส่วนใช้คำว่า minor-attracted persons (MAPs) แทนคำว่า “pedophile” เพื่อหลีกเลี่ยงการตีตราและลดอคติทางสังคม โดยมีได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การยอมรับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย (Farmer et al., 2024) หากแต่เพื่อส่งเสริมแนวทางการป้องกันที่เน้นความเข้าใจเชิงจิตวิทยาและการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ก่อนที่พฤติกรรมจะพัฒนาไปสู่อาชญากรรม แรงจูงใจของบุคคลเหล่านี้อาจไม่ได้เกิดจากความตั้งใจที่จะกระทำผิดแต่แรก หากแต่ค่อย ๆ ก่อตัวจากความรู้สึกสะสม เช่น ความเหงา ความไม่สามารถสื่อสารกับคนรอบข้าง หรือการเผชิญกับเนื้อหากระตุ้นทางเพศโดยไม่ตั้งใจในสื่อออนไลน์ การลดแรงจูงใจในกรณีนี้จึงเป็นการเข้าไป “ปิดวงจรความเสี่ยง” ตั้งแต่ระดับจิตใจ ก่อนที่พฤติกรรมจะลุกลาม

ไปสู่การกระทำผิดทางกฎหมาย ตัวอย่างจากหลายประเทศสะท้อนให้เห็นการพัฒนามาตรการป้องกันในลักษณะนี้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการบูรณาการด้านจิตวิทยา สังคม และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน

จะเห็นได้ว่า แนวคิด SCP ได้รับการนำไปใช้ในหลายบริบทของอาชญากรรม ตั้งแต่อาชญากรรมบนท้องถนน อาชญากรรมทรัพย์สิน ไปจนถึงอาชญากรรมไซเบอร์ รวมถึงอาชญากรรมที่ซับซ้อนอย่างการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก โดย SCP สามารถปรับใช้กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดิจิทัล และสังคม ทั้งนี้ประสิทธิภาพของ SCP ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้กระทำผิดอย่างแม่นยำ และการพัฒนากลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะในแต่ละประเทศ ในส่วนถัดไปของบทความ จะใช้โครงสร้างตาม 5 กลยุทธ์หลักของ SCP นี้เป็นแกนในการวิเคราะห์นโยบายและมาตรการจากประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งสามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทยได้

(1) สหรัฐอเมริกา

1.1 ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำผิดมากขึ้น ในสหรัฐฯ การใช้เทคโนโลยีตรวจสอบอายุ (age verification) และการควบคุมการเข้าถึงห้องสนทนาออนไลน์ที่กลุ่มเยาวชนใช้งานจำนวนมาก เช่น TikTok, Roblox, และ YouTube Kids ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้มีการปรับโครงสร้างระบบให้สามารถตรวจสอบอายุจากหมายเลขโทรศัพท์ หรือเอกสารราชการ รวมถึงมีการบังคับให้ผู้ใช้งานเยาวชนต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อนใช้งาน (Wolak et al., 2014; NCMEC, 2023)

1.2 เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากขึ้น หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เช่น FBI และ Homeland Security Investigations (HSI) ได้ร่วมมือกับ National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC) และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) เพื่อสร้างระบบที่สามารถตรวจจับภาพ CSAM ได้อย่างรวดเร็วผ่านการใช้ฐานข้อมูล digital hash ของภาพที่เคยถูกระบุว่าเป็น CSAM แล้ว (NCMEC, 2023) เทคโนโลยีสำคัญที่นำมาใช้คือ “PhotoDNA” ซึ่งพัฒนาโดย Microsoft โดยสามารถตรวจจับและแจ้งเตือนภาพที่มีลักษณะต้องสงสัยได้แม้จะถูกปรับเปลี่ยนเล็กน้อยจากต้นฉบับ (Wolak et al., 2014) นอกจากนี้รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ยังส่งเสริมการพัฒนาระบบการตรวจจับอัตโนมัติ (automated detection systems) และการแจ้งเตือนแบบเรียลไทม์บนแพลตฟอร์มหลัก เช่น Facebook, Google Drive และ Dropbox ซึ่งเมื่อพบว่ามีผู้ใช้อัปโหลดไฟล์ต้องสงสัย ระบบจะทำการแจ้งเตือนและส่งต่อข้อมูลไปยัง NCMEC โดยทันที ทำให้สามารถเริ่มกระบวนการสอบสวนได้อย่างรวดเร็ว

1.3 ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม การดำเนินการที่มุ่งลดผลตอบแทนจากการประกอบอาชญากรรมเน้นที่การ “ทำลายห่วงโซ่การเผยแพร่” CSAM โดยเฉพาะบนแพลตฟอร์มออนไลน์ หน่วยงานอย่าง NCMEC และ ICAC Task Forces ได้ร่วมมือกับบริษัทเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาและเผยแพร่ฐานข้อมูล Hash ของภาพ CSAM ที่ได้รับการยืนยันแล้ว และนำมาใช้ในการบล็อกภาพจากการถูกอัปโหลดซ้ำในอนาคต (NCMEC, 2023) ระบบเหล่านี้ทำให้ผู้กระทำผิดไม่สามารถเผยแพร่หรือเก็บรักษาภาพเหล่านี้ได้อย่างลับ ๆ และถูกจับได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังลด “คุณค่า” ของการแลกเปลี่ยนไฟล์ในชุมชนออนไลน์ของผู้กระทำผิดที่มักอาศัยการแชร์เนื้อหาเพื่อสร้างความเชื่อมโยงหรือสถานะในกลุ่ม นอกจากนี้ การใช้ระบบแจ้ง

เตือนอัตโนมัติจากแพลตฟอร์ม เช่น Google, Facebook และ Microsoft ทำให้ไฟล์ต้องสงสัยถูกลบภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งช่วยลดการหมุนเวียนของเนื้อหา CSAM ในระบบออนไลน์ และจำกัดความสามารถของผู้กระทำผิดในการสร้าง “ผลตอบแทนเชิงจิตใจ” จากการแชร์และแลกเปลี่ยนสื่อเหล่านี้ (Wolak et al., 2014)

1.4 ลดช่องทางการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิด FBI ริเริ่มโครงการ “Think Before You Post” ซึ่งมุ่งเป้าไปที่เยาวชนและผู้ปกครอง โดยเน้นให้เข้าใจว่าการแชร์หรือเก็บภาพลามกเด็ก - even as a joke - เป็นการกระทำความผิดกฎหมายร้ายแรง โครงการใช้สื่อวิดีโอ บทเรียนในโรงเรียน และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียในการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ในวงกว้าง (FBI, 2022) นอกจากนี้ FBI ยังร่วมกับ National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC) จัดแคมเปญ “Stop Sextortion” ที่เน้นสร้างการรับรู้ว่าการคุกคามให้ส่งภาพลามกผ่านทางออนไลน์ก็ถือเป็นอาชญากรรมที่มีโทษร้ายแรง ซึ่งช่วยลดโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะตกเป็นเหยื่อจากความไม่รู้

1.5 ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่ออาชญากรรม สหรัฐฯ มีโครงการ “Reboot Recovery” และ “Fortify” เพื่อแทรกแซงเชิงจิตวิทยาตั้งแต่ต้น และ Google ร่วมมือกับหน่วยงานรัฐติดตั้งระบบ pop-up เตือนภัยแก่ผู้ใช้งานที่ค้นหาคำที่เกี่ยวข้องกับ CSAM (Google Safety Center, 2022)

(2) สหราชอาณาจักร

(2.1) ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำผิดมากยิ่งขึ้น

ในสหราชอาณาจักร แนวทางของ “safety by design” ถูกนำมาใช้ในการออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อให้ไม่เหมาะสมกับการล่อลวงหรือติดต่อกับเยาวชน เช่น การลดฟังก์ชันของการส่งข้อความส่วนตัวจากผู้ใหญ่ถึงผู้เยาว์ หรือการปิดการค้นหาแบบเปิดในแอปที่เด็กใช้งาน การบังคับให้มีการกรองคำพูด (content filters) ในระบบสนทนาออนไลน์ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งช่วยเพิ่มความพยายามให้กับผู้ที่พยายามล่อลวง (UK Home Office, 2021)

(2.2) เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น ในสหราชอาณาจักร หน่วยงาน Internet Watch Foundation (IWF) มีบทบาทสำคัญในการทำงานร่วมกับบริษัทเทคโนโลยีในการลบภาพ CSAM ออกจากอินเทอร์เน็ตอย่างรวดเร็ว และพัฒนาระบบ “hash list” สำหรับการติดตามและบล็อกภาพต้องสงสัย โดยมีการร่วมมือกับแพลตฟอร์มระดับโลก เช่น Meta, Apple และ TikTok (IWF, 2022) นอกจากนี้ IWF ยังทำงานร่วมกับตำรวจในการระบุแหล่งที่มาของเนื้อหา และติดตามตัวผู้กระทำความผิดด้วยการวิเคราะห์เส้นทางของไฟล์และพฤติกรรมการใช้งาน นโยบาย “Notice and Takedown” ถูกบังคับใช้โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศอย่างเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าหากพบว่ามี การอัปโหลดเนื้อหา CSAM ผู้ให้บริการมีหน้าที่ลบออกทันที และแจ้งเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

(2.3) ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม ในสหราชอาณาจักร การทำงานของ Internet Watch Foundation (IWF) เป็นตัวอย่างชัดเจนของการลดผลตอบแทนจากการประกอบ

อาชญากรรมผ่านการควบคุมและทำลายเนื้อหา CSAM อย่างต่อเนื่อง IWF ได้พัฒนา “URL blocking lists” ที่มีการอัปเดตรายวันสำหรับ ISPs และแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อปิดกั้นเว็บไซต์หรือหน้าเพจที่มีการเผยแพร่ CSAM ทันทีที่ตรวจพบ (IWF, 2022) นอกจากนี้ รัฐบาลอังกฤษยังสนับสนุนแนวทาง “deplatforming” ซึ่งเป็นการยกเลิกบัญชีผู้ใช้งานที่ต้องสงสัยว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ CSAM โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการดำเนินคดีเสร็จสิ้น วิธีการนี้สามารถลดจำนวนบัญชีที่ใช้ในการกระทำความผิด และทำลายการเชื่อมโยงระหว่างผู้กระทำความผิดในระดับเครือข่ายได้

(2.4) ลดช่องทางในการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิด ในสหราชอาณาจักร มีการผลักดันให้มีการติดข้อความเตือนหรือ pop-up warnings เมื่อผู้ใช้งานพยายามค้นหาหรือเข้าถึงเนื้อหา CSAM ผ่านเครื่องมือค้นหา เช่น Google หรือ Bing โดยความร่วมมือกับ Internet Watch Foundation (IWF) ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้ผลชัดเจนในการยับยั้งผู้กระทำความผิดก่อนที่จะคลิกเข้าไปในเนื้อหาผิดกฎหมาย (UK Home Office, 2021) นอกจากนี้ยังมีโครงการ “Stop It Now!” ที่เปิดสายด่วนให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่รู้ตัวว่ามีความเสี่ยงในการบริโภค CSAM โดยเน้นหลักความลับและไม่ตัดสิน ซึ่งช่วยให้ผู้มีแนวโน้มก่อเหตุสามารถเข้าถึงการช่วยเหลือก่อนที่จะกระทำความผิดจริง

(2.5) ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่ออาชญากรรม ในสหราชอาณาจักร โครงการ Stop It Now! ของ Lucy Faithfull Foundation เป็นหนึ่งในกรณีศึกษาที่โดดเด่นในการใช้วิธี “ลดแรงผลักดัน” แทนการลงโทษทันที โดยเปิดสายด่วน โทรฟรี เว็บไซต์ให้คำปรึกษา และแบบประเมินความเสี่ยงสำหรับผู้รู้สึกว่ามีแนวโน้มกระทำความผิดแต่ยังไม่ได้กระทำการ โครงการนี้เน้น การถอดถอนความละเอียดและความรู้สึกผิด ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่ผลักดันให้บางคนเข้าสู่เส้นทางอาชญากรรม เพราะคิดว่าไม่มีใครเข้าใจหรือพร้อมช่วยเหลือ ในขณะเดียวกัน Internet Watch Foundation (IWF) ได้ร่วมกับ search engines เพื่อติดตั้งระบบเตือนล่วงหน้าเมื่อมีพฤติกรรมค้นหาที่อาจเกี่ยวข้องกับ CSAM โดยแสดงผลลิงก์ไปยังแหล่งช่วยเหลือและข้อความที่สร้างความรู้สึก “ได้รับการสังเกต” ซึ่งสามารถลดแรงกระตุ้นในช่วงเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญ (UK Home Office, 2021)

(3) ออสเตรเลีย

(3.1) ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำความผิดมากขึ้น ออสเตรเลียมีมาตรการที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจำกัดช่วงเวลาและพฤติกรรมการใช้งานของผู้เยาว์บนแพลตฟอร์มเกมออนไลน์ โดยบังคับให้เชื่อมโยงบัญชีกับหมายเลขโทรศัพท์ และใช้ระบบที่สามารถจำกัดการใช้งานตามช่วงเวลา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้งานในช่วงกลางคืนหรือช่วงที่ไม่มีผู้ดูแล ซึ่งช่วยลดโอกาสที่ผู้ล่อลวงจะเข้าถึงเด็กได้ (eSafety Commissioner, 2022)

(3.2) เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น ในออสเตรเลีย หน่วยงาน eSafety Commissioner ได้ดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มตรวจสอบเนื้อหาออนไลน์ผ่านระบบ “image classification AI” ที่สามารถตรวจสอบภาพที่อัปโหลดสู่สาธารณะและตรวจจับเนื้อหาที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย

(eSafety Commissioner, 2022) ระบบดังกล่าวถูกนำไปใช้ในโครงการร่วมกับผู้ให้บริการโซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายเนื้อหาในหมวด CSAM อีกหนึ่งมาตรการสำคัญคือการอบรมตำรวจในระดับภูมิภาคให้มีทักษะด้าน digital forensics และสามารถเข้าถึงระบบคลาวด์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูล meta-data ได้ด้วยความรวดเร็ว ซึ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามผู้กระทำความผิดในพื้นที่ห่างไกลที่เทคโนโลยีอาจยังเข้าไม่ถึง

(3.3) ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม ออสเตรเลียใช้กลยุทธ์การประสานระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและเทคโนโลยีในการลดการเข้าถึงผลตอบแทนจาก CSAM โดยเฉพาะผ่านโครงการ “eSafety Removal Scheme” ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแจ้งลิงก์หรือภาพต้องสงสัยต่อหน่วยงาน eSafety Commissioner เพื่อทำการลบออกโดยทันที ทั้งนี้ระบบจะพิจารณาจาก Hash และ Metadata เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับฐานข้อมูลเดิม และทำการปิดกั้นอย่างเป็นระบบทั้งในระดับประเทศและข้ามชาติ (eSafety Commissioner, 2022) ยิ่งไปกว่านั้น ออสเตรเลียยังมีการดำเนินการ “take-down orders” แบบกึ่งอัตโนมัติที่ออกโดยหน่วยงานรัฐเพื่อสั่งการไปยังบริษัทเทคโนโลยีให้ลบข้อมูลที่ผิดกฎหมายภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง หากไม่ดำเนินการจะต้องเผชิญกับค่าปรับที่สูงมาก ทำให้บริษัทมีแรงจูงใจที่จะเร่งลบเนื้อหาและป้องกันการกลับมาเผยแพร่อีกครั้ง

(3.4) ลดช่องทางในการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิด eSafety Commissioner ได้จัดทำคู่มือออนไลน์และหลักสูตรสำหรับครูและนักเรียนในระดับประถมและมัธยมเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมที่เข้าข่าย CSAM และผลทางกฎหมายที่ตามมา เช่น การส่งภาพเปลือยของตนเองหรือผู้อื่นผ่านแอปสนทนา แม้จะเป็นความยินยอมกันก็ตาม (eSafety Commissioner, 2022) โดยเน้นว่าความตั้งใจหรือความไม่รู้ไม่สามารถใช้เป็นข้อแก้ตัวในการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบตามกฎหมาย การฝังแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบและการรู้เท่าทันในวัยเด็กจึงถือเป็นรากฐานสำคัญในการยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยง

(3.5) ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่ออาชญากรรม eSafety Commissioner เน้นการ “ปลูกภูมิคุ้มกันทางอารมณ์” ให้แก่เยาวชนและผู้ปกครอง เช่น การจัดทำ คู่มือจิตวิทยาครอบครัว การจัดเวิร์กช็อปสำหรับครูแนะแนว รวมถึงการอบรมเชิงบวกสำหรับผู้เผชิญความเครียดหรือความกดดันจากปัญหาชีวิต ซึ่งมักเชื่อมโยงกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่เหมาะสม เช่น หนีปัญหาครอบครัวด้วยการเข้าเว็บโป๊จนค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การเสพ CSAM อย่างไม่รู้ตัว (eSafety Commissioner, 2022) อีกทั้งการส่งเสริม “ความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ใหญ่ที่เชื่อถือได้” เช่น การมีครูแนะแนวหรือที่ปรึกษาชุมชนที่พูดคุยได้โดยไม่ตัดสิน ถือเป็นแนวทางที่ช่วยลดความรู้สึกแปลกแยก ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยเชิงแรงจูงใจที่มักพบในผู้กระทำความผิด

(4) เนเธอร์แลนด์

(4.1) ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น ในเนเธอร์แลนด์รัฐบาลให้การสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ออกแบบเพื่อป้องกัน CSAM โดยตรง โดยมีการพัฒนาระบบที่เฝ้าดูเนื้อหาที่แนบไฟล์ภาพหรือวิดีโอในการสนทนา และมีระบบตรวจจับพฤติกรรมต้องสงสัยผ่าน AI ที่

สามารถวิเคราะห์ภาษาที่เข้าข่ายการล่อลวงและแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่โดยอัตโนมัติ (Reep-van den Berg & Junger, 2018)

(4.2) เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น ในเนเธอร์แลนด์ การเพิ่มความเสี่ยงของผู้กระทำผิดเกิดขึ้นผ่านการใช้เทคโนโลยี AI ร่วมกับระบบแจ้งเตือนที่มีลักษณะ proactive มากขึ้น หน่วยงาน Dutch National Police พัฒนาระบบที่สามารถวิเคราะห์และคัดกรองพฤติกรรมต้องสงสัยในช่องทางสนทนาแบบเรียลไทม์ และส่งข้อมูลไปยังหน่วยสืบสวนทันที (Reep-van den Berg & Junger, 2018) โครงการ “Stop it Now!” ในเนเธอร์แลนด์ยังเน้นการเปิดช่องทางให้ผู้รู้ว่ามีแนวโน้มกระทำความผิดหรือกำลังเข้าถึงเนื้อหา CSAM สามารถเข้ารับคำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบไม่เปิดเผยตัวตนได้อย่างปลอดภัย ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งในการลดความเสี่ยงเชิงป้องกัน

(4.3) ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม ในเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการป้องกันการกลับมาเผยแพร่ซ้ำของเนื้อหา CSAM ผ่านแนวทาง “technological nullification” กล่าวคือการใช้เทคโนโลยีเพื่อทำให้สื่อเหล่านั้นหมดคุณค่าไปในเชิงโครงสร้าง ตัวอย่างเช่น การทำให้แพลตฟอร์มไม่สามารถรองรับไฟล์ที่ตรงกับฐานข้อมูล CSAM หรือแม้กระทั่งการทำให้ไฟล์บางประเภท “เสียหาย” ทันทีเมื่อพยายามอัปโหลดผ่านระบบเครือข่ายสาธารณะ (Reep-van den Berg & Junger, 2018) อีกทั้ง รัฐบาลยังสนับสนุนให้ผู้พัฒนาแอปและแพลตฟอร์มออนไลน์ใส่ระบบ “traceability” ลงในไฟล์ภาพและวิดีโอ เพื่อให้สามารถติดตามแหล่งที่มาหรืออุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายภาพได้ แม้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดพยายามลบข้อมูล meta-data ออกไป ซึ่งช่วยลดความปลอดภัยในการจัดเก็บและเผยแพร่ภาพสำหรับผู้กระทำผิด ทำให้แรงจูงใจในการเก็บสะสมเนื้อหา CSAM ลดลงอย่างมาก

(4.4) ลดช่องทางการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิด ในประเทศเนเธอร์แลนด์ การลดช่องทางการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (CSAM) ถูกดำเนินการผ่านการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมเป็นหลัก โดยเฉพาะผ่านโครงการรณรงค์ระดับชาติที่มีชื่อว่า “Don’t Look Away” ซึ่งได้รับการผลักดันจากองค์กร ECPAT Netherlands และพันธมิตรระหว่างประเทศ โครงการนี้มุ่งเน้นการสร้างตระหนักรู้ในหมู่ประชาชนทั่วไปว่าการรับรู้หรือการดูเนื้อหา CSAM โดยไม่ดำเนินการใด ๆ เช่น การไม่รายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจถือเป็นการเพิกเฉยต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก และทำให้ความรุนแรงนั้นดำรงอยู่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ECPAT Netherlands, 2022) รูปแบบของการรณรงค์ “Don’t Look Away” ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ข้อความเชิงบังคับหรือการขู่ว่าจะบทลงโทษทางกฎหมาย แต่ใช้แนวทางด้านจิตวิทยาสังคมผ่านสื่อสารมวลชน โฆษณابนแพลตฟอร์มออนไลน์ และการสร้างเนื้อหาที่สะท้อนอารมณ์ เพื่กระตุ้นให้ผู้ชมรู้สึกว่าการนิ่งเฉยเท่ากับการมีส่วนร่วมในความรุนแรงดังกล่าว วิธีการนี้ไม่เพียงแต่ลดโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะสร้าง “เหตุผลเข้าข้างตัวเอง” เช่น “ไม่ได้ตั้งใจดู” หรือ “ไม่รู้ว่าต้องรายงาน” แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการเป็นหูเป็นตาและแจ้งเบาะแสโดยไม่ต้องกลัวว่าการรายงานจะเป็นการกล่าวหาเกินจริง (ECPAT Netherlands, 2022) นอกจากนี้ โครงการยังส่งเสริมช่องทางการแจ้งเบาะแสแบบไม่ระบุตัวตน ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้อง

กับหลักการของการลดข้อแก้ตัว กล่าวคือ การเอื้อให้ประชาชนสามารถกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่ต้องกลัวผลกระทบต่อนิสัยส่วนตัวของตนเอง ช่องทางเหล่านี้ได้รับการพัฒนาให้สะดวก เข้าถึงง่าย และปลอดภัย ทั้งนี้ เพื่อสร้างแรงจูงใจทางจริยธรรม (moral motivation) แทนแรงจูงใจจากความกลัว (fear-based deterrence) ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนในแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ยุคใหม่ ความสำเร็จของแนวทางในเนเธอร์แลนด์สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของการสื่อสารเชิงรุกและการสร้างความเข้าใจในระดับสังคมที่มีต่อการป้องกัน CSAM ในระยะยาว และยังเป็นต้นแบบที่น่าสนใจสำหรับประเทศอื่น ๆ ที่กำลังพัฒนาแนวทางการลดช่องทางการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิดในเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม (ECPAT Netherlands, 2022)

(4.5) ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่ออาชญากรรม สำหรับประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแสดงออกของ MAPs โดยไม่ตีตราทันที เช่น การพัฒนาแอป “Stop It” สำหรับผู้ที่มีแรงดึงดูดทางเพศต่อเด็ก แต่ยังไม่เคยกระทำความผิด ซึ่งให้คำแนะนำเชิงจิตวิทยาในการควบคุมอารมณ์ ฝึกหายใจ การกำหนดเป้าหมายในชีวิต และการสื่อสารเชิงบวกกับตัวเอง นอกจากนี้ ยังมี ศูนย์ให้คำปรึกษาเชิงลึก สำหรับบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือแบบไม่เปิดเผยตัวตน โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในฐานะมาตรการป้องกันอาชญากรรม ไม่ใช่แค่การเยียวยาเท่านั้น

ตารางที่ 2 กลยุทธ์หลัก 5 ข้อ และเทคนิค 25 ประการของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Cornish & Clarke, 2003, p.90)

ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการ กระทำผิดมากยิ่งขึ้น (Increase the Effort)	เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น (Increase the Risks)	ลดผลตอบแทนจากการก่อ อาชญากรรม (Reduce the Rewards)	ลดแรงกระตุ้นหรือสิ่งยั่วยุในการก่อ อาชญากรรม (Reduce Provocations)	ลดข้อแก้ตัวของ ผู้กระทำผิด (Remove Excuses)
ล็อครถ ล็อคบ้าน, บรรจุภัณฑ์ป้องกันงัดแงะ	เดินทางเป็นกลุ่ม, แชร์ข้อมูลกับเพื่อนบ้าน	ซ่อนของมีค่า, จอดรถในจุดที่ มืดซิด, ไม่วางสิ่งของมีค่าในรถ	ให้บริการดี ลดคิว รอไม่นาน มีดนตรีผ่อนคลาย	มีกฎชัดเจน เช่น ห้ามรบกวน, ห้ามสูบบุหรี่
ระบบคุมทางเข้า เช่น คีย์การ์ด หรือสแกนกระเป๋	เพิ่มแสงสว่างในจุดลับตาน้อย, กระตุ้นให้แจ้งเหตุ	ไม่วางของล่อตาล่อใจไว้	แยกกลุ่มเสี่ยงทะเลาะ เช่น แฟนบอล ของแต่ละฝ่าย	ติดป้ายเตือน เช่น “ห้ามจอด”, “พื้นที่ส่วนตัว”
ตรวจสอบสิทธิ์ เช่น บัตรผ่าน ประตูสแกน	ลดความนิรนาม เช่น ป้ายชื่อคนขับบน รถสาธารณะ	ติดป้ายทะเบียนทรัพย์สิน, สลัก รหัสไว้บนของมีค่า	ควบคุมสิ่งยั่วยุ เช่น ลามก โฆษณาเร้าอารมณ์	กระตุ้นสำนึกผิด เช่น ป้ายเตือน ป้าย “ขโมยคือขโมย”
ไล่คนไม่เกี่ยวข้องออก เช่น ปิดถนน	มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย, กล้อง CCTV รางวัดสำหรับแจ้งเบาะแส	ควบคุมตลาดมืด เช่น ร้านขายของมือสอง	สโลแกน “It’s OK to say no” (ปฏิเสธได้ไม่ผิด)	อำนวยความสะดวกให้ ทำถูก เช่น ถังขยะ, ห้องน้ำ
จำกัดอุปกรณ์ เช่น ควบคุมการใช้มือถือของเด็ก, จำกัดขายสปีรี่ย์	เพิ่มการตรวจจับ เช่น กล้องจราจร, สัญญาณกันขโมย	ตัดผลประโยชน์ เช่น ติดแท็กป้องกันขโมย	ปิดกั้นการลอกเลียนแบบ เช่น ลบภาพขีดเขียนบนผนัง	คุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เช่น เครื่องวัดแอลกอฮอล์

การประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทย

แม้ประเทศไทยจะยังไม่มีสถิติการกระทำผิดเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (Child Sexual Abuse Materials – CSAM) ในระดับสูงเทียบเท่ากับประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร หรือกลุ่มประเทศยุโรป แต่แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในกลุ่มเยาวชนไทย และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่สามารถถ่ายภาพ สื่อสาร และอัปโหลดข้อมูลได้อย่างง่ายดาย ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (UNICEF, 2022; TICAC, 2023) ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอาชญากรรมเทคโนโลยีที่มีเด็กเป็นเหยื่อ (TICAC) ระบุว่า จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต แลกเปลี่ยน และเผยแพร่ CSAM เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าผู้กระทำผิดมักใช้แพลตฟอร์มที่เข้ารหัสข้อความและเป็นที่ยอมรับ เช่น Telegram, Facebook Messenger, และ Line เป็นช่องทางหลักในการกระทำผิด (TICAC, 2023; Mangkhalasiri, 2025) เพื่อรับมือกับปัญหานี้ การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ในบริบทของประเทศไทยจึงมีความจำเป็น โดยพิจารณาจากระดับความพร้อมด้านกฎหมาย ทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในประเทศ

1) ทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการกระทำผิดมากยิ่งขึ้น (Increase the Effort)

ในบริบทของประเทศไทย ปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือแลกเปลี่ยน CSAM คือการไม่มีระบบยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (digital ID verification) ที่ครอบคลุม โดยเฉพาะในแพลตฟอร์มที่เยาวชนใช้งานอย่างแพร่หลาย เช่น แอปพลิเคชันแชต และโซเชียลมีเดีย การออกแบบ “age-gated environments” หรือระบบคัดกรองอายุและยืนยันตัวตนก่อนการเข้าถึงฟีเจอร์ที่มีความเสี่ยง เช่น ห้องแชตแบบส่วนตัว หรือระบบส่งไฟล์ ถือเป็นแนวทางที่เริ่มนำไปใช้ในยุโรปและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอย่าง Interpol (2021) และ European Commission (2022) ซึ่งชี้ว่ามาตรการเหล่านี้สามารถลดโอกาสที่เยาวชนจะตกเป็นเหยื่อหรือถูกชักจูงเข้าสู่กิจกรรมที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อผสานเข้ากับการออกแบบแพลตฟอร์มที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก (child-safe by design)

2) เพิ่มความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น (Increase the Risks)

แม้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของไทย เช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) และ TICAC จะมีความเชี่ยวชาญมากขึ้นในการสืบสวนอาชญากรรมดิจิทัล แต่ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลจากแพลตฟอร์มข้ามชาติ รวมถึงข้อจำกัดด้านกำลังคนและเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลดิจิทัลขั้นสูง (UNODC, 2021) การพัฒนาความร่วมมือแบบ MOU หรือ bilateral agreements ระหว่างหน่วยงานไทยกับผู้ให้บริการรายใหญ่ เช่น Meta, Google หรือ Apple จะช่วยลดระยะเวลาการขอข้อมูลตามหมายศาล และสนับสนุนการสอบสวนที่แม่นยำและทันเวลาในด้านเทคโนโลยี การจัดตั้ง “ฐานข้อมูลภาพต้องสงสัย” ของไทยที่เชื่อมโยงกับระบบ Hash Matching เช่น PhotoDNA หรือระบบของ National Center for Missing and Exploited Children (NCMEC) ในสหรัฐอเมริกา (NCMEC, 2023) จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจจับและดำเนินคดีกับเนื้อหา CSAM ได้อย่างรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้ ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวและมาตรฐานสากลในการดำเนินการกับ CSAM

3) ลดผลตอบแทนจากการก่ออาชญากรรม (Reduce the Rewards)

ในปัจจุบัน ผู้ให้บริการโฮสติ้งเว็บไซต์หรือผู้พัฒนาแพลตฟอร์มในประเทศไทยหลายรายยังไม่มีระบบตรวจจับหรือกรองเนื้อหา CSAM อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้เนื้อหาดังกล่าวอาจถูกเก็บหรือส่งต่อในประเทศโดยไม่ถูกตรวจพบ การส่งเสริมให้ภาคเอกชนติดตั้งระบบ AI Image Recognition หรือ Hash Filtering โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือสิทธิการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยด้านไซเบอร์ระดับสากล อาจเป็นแนวทางเชิงนโยบายที่ช่วยกระตุ้นภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้น (ECPAT International, 2022; Thorn, 2021) ทั้งนี้ รัฐควรมีบทบาทในการออกข้อกำหนดขั้นต่ำที่ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้การป้องกันเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน

4) ลดช่องทางการแก้ตัว (ข้อแก้ตัว) ของผู้กระทำความผิด (Remove Excuses)

เยาวชนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “digital ethics” หรือจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับความผิดทางอาญา เช่น การแชร์หรือเก็บภาพที่เข้าข่าย CSAM โดยไม่รู้ว่าเป็นความผิดทางกฎหมาย การบูรณาการเนื้อหาเหล่านี้เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในวิชาสุขศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือหน้าที่พลเมือง ควรได้รับการพิจารณาอย่างเร่งด่วน (OECD, 2022; WeProtect Global Alliance, 2021) นอกจากนี้ การจัดแคมเปญรณรงค์อย่างเป็นระบบ เช่น “อย่าแชร์ อย่าดู อย่าร่วม” หรือการจัดทำบทเรียนออนไลน์สำหรับครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงบนโลกออนไลน์ จะช่วยเสริมความเข้าใจในหมู่เยาวชน และลดข้ออ้างว่า “ไม่รู้ว่าเป็นเนื้อหาผิดกฎหมาย” ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การกระทำความผิดโดยไม่เจตนา

5) ลดแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำความผิด (Reduce Provocations)

การวิจัยในต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า การให้บริการปรึกษาทางจิตวิทยาแก่ผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิดเกี่ยวกับ CSAM เป็นหนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการลดการเกิดอาชญากรรมซ้ำ และถือเป็นแนวทางที่มนุษยธรรม (Levenson & Grady, 2019; Grady & Levenson, 2021; Stop It Now!, 2023) อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยยังไม่มีระบบให้คำปรึกษาที่ไม่เปิดเผยตัวตนสำหรับกลุ่มที่มีความเสี่ยงดังกล่าว การริเริ่มโดยกรมสุขภาพจิต เช่น การเปิดคลินิกออนไลน์ที่ไม่ระบุชื่อ หรือแอปพลิเคชันสำหรับให้คำแนะนำเบื้องต้นทางจิตวิทยาโดยไม่ตีตรา จะเป็นการส่งสัญญาณว่ารัฐให้ความสำคัญกับแนวทางการป้องกันเชิงมนุษยธรรม ไม่ใช่เพียงแค่การลงโทษในภายหลังเท่านั้น อีกทั้งยังช่วยเปิดพื้นที่สำหรับการยื่นมือเข้าช่วยเหลือก่อนที่ความเสี่ยงจะกลายเป็นการกระทำความผิดจริง

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติและนโยบาย (Policy and Practical Recommendations)

การจัดการกับปัญหาเนื้อหาสื่อลามกอนาจารเด็ก (CSAM) ในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องใช้แนวทางที่ครอบคลุมและหลากหลาย ไม่สามารถพึ่งพามาตรการทางกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวได้อีกต่อไป การพัฒนาแนวทางเชิงนโยบายควรตั้งอยู่บนหลักการของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างแวดล้อม สภาพสังคม และเทคโนโลยีที่เอื้อต่ออาชญากรรม แนวทางนี้ควรถูกนำมาบูรณาการกับการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้

สามารถตอบสนองต่อความซับซ้อนของอาชญากรรมในโลกออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Clarke, 1995; Wortley & Tilley, 2017; Mangkhalasiri, 2025)

แนวทางแรกที่ต้องดำเนินการคือ การจัดทำกรอบนโยบายแห่งชาติที่มีความชัดเจนในการป้องกัน CSAM โดยรัฐบาลควรกำหนดนโยบายในระดับมหภาคที่เชื่อมโยงบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานกำกับดูแลด้านเทคโนโลยี รวมถึงภาคเอกชน เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มและอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างกลไกการทำงานร่วมกันภายใต้เป้าหมายและกรอบแนวคิด SCP โดยเฉพาะการใช้หลักการ เช่น การเพิ่มความยากในการกระทำความผิด การเพิ่มความเสี่ยง การลดแรงจูงใจ และการจัดข้ออ้างของผู้กระทำความผิด (Cornish & Clarke, 2003; Thorn, 2021)

ในระดับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ประเทศไทยยังขาดระบบยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ครอบคลุม โดยเฉพาะในแพลตฟอร์มที่กลุ่มเยาวชนใช้งานเป็นจำนวนมาก การจัดตั้งระบบ age verification ระดับประเทศ เช่น การผูกบัญชีผู้ใช้กับหมายเลขบัตรประชาชน หรือการใช้เทคโนโลยี e-KYC จะช่วยจำกัดการเข้าถึงของผู้ที่ไม่เหมาะสม และลดโอกาสการล่องเลาะเมิดผ่านช่องทางออนไลน์ได้ (European Commission, 2022; Interpol, 2021) นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีตรวจจับภาพต้องสงสัย เช่น Hash Matching และ AI Image Recognition มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น NCMEC หรือ Project Arachnid เพื่อให้สามารถลบเนื้อหาที่ผิดกฎหมายออกจากระบบได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (NCMEC, 2023)

ในขณะเดียวกัน สภาพแวดล้อมออนไลน์ในประเทศควรได้รับการออกแบบให้ปลอดภัยและไม่เอื้อต่อการล่องเลาะเมิดเด็ก ทั้งนี้สามารถดำเนินการได้โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกแบบแอปพลิเคชัน เช่น การลดความสามารถในการส่งภาพแบบไม่จำกัด การจำกัดการสนทนาแบบหนึ่งต่อหนึ่งระหว่างผู้ใหญ่และเยาวชน และการติดตั้งระบบตรวจจับพฤติกรรมที่น่าสงสัยโดยอัตโนมัติ (ECPAT International, 2022) นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำระบบการรายงานเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมให้ผู้ใช้งานสามารถแจ้งเตือนได้ง่าย พร้อมกลไกการตอบสนองที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการสืบสวนเชิงดิจิทัลและ digital forensic การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลดิจิทัล การติดตามเส้นทางของภาพ และการขอข้อมูลจากแพลตฟอร์มต่างประเทศจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดได้ดีขึ้น (UNODC, 2021) นอกจากนี้ครูแนะแนวและบุคลากรด้านการศึกษาควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการ grooming และการระบุพฤติกรรมเสี่ยงในหมู่นักเรียน เพื่อตรวจจับและให้ความช่วยเหลือได้แต่เนิ่น ๆ ในระดับชุมชน โรงเรียนควรมี “จุดเชื่อมโยงทางจิตวิทยา” ที่สามารถให้คำปรึกษาอย่างปลอดภัยสำหรับเยาวชนที่อาจตกเป็นเหยื่อ หรือแม้แต่ผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด เพื่อให้สามารถเข้าใจและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมโดยไม่ตีตรา (Levenson & Grady, 2019; Grady & Levenson, 2021; Stop It Now, 2023)

ในส่วนของการสื่อสารสาธารณะ การสร้างการตระหนักรู้ในสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกัน โดยสามารถจัดแคมเปญระดับชาติร่วมกับสื่อมวลชน ดารา หรืออินฟลูเอนเซอร์เพื่อสื่อสารข้อความ เช่น “ดูแซร์ ผิดกฎหมาย” หรือ “อย่าปล่อยให้ภาพเดียว ทำลายชีวิตทั้งชีวิต” ควบคู่ไปกับการจัดทำสื่อการเรียนรู้แบบ interactive สำหรับโรงเรียนทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดทำคู่มือการใช้ อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสำหรับผู้ปกครองในภาษาที่เข้าถึงง่ายและเหมาะสมกับบริบทไทย (WeProtect Global Alliance, 2021; OECD, 2022)

สำหรับด้านกฎหมาย แนวทางที่ควรดำเนินการคือ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาให้ครอบคลุม ความผิดเกี่ยวกับการรับชมสื่อลามกอนาจารเด็กในลักษณะออนไลน์โดยไม่ต้องมีการดาวน์โหลดไฟล์เก็บไว้ (ECPAT, 2021) รวมทั้งบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อเอาผิดการล่อลวงเด็กผ่านข้อความหรือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็น รูปแบบใหม่ของอาชญากรรมทางเพศเด็ก เช่น การกำหนดอายุของผู้เสียหายให้ชัดเจนและครอบคลุมกรณี “รูปลักษณะคล้ายเด็ก” ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อครอบคลุมสื่อที่ใช้ภาพวาด โมเดล หรือแอนิเมชันที่มีลักษณะเป็นเด็ก แม้จะไม่ใช่เด็กจริงก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานของบางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร (Palmer, 2021) นอกจากนี้ ยังต้องเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนคดีทางเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การจัดอบรมด้าน digital forensics อย่างจริงจัง และส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐประสานงานกับภาคเอกชน เพื่อการตรวจจับและบล็อกเนื้อหา CSAM อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการคุ้มครองเหยื่อให้ชัดเจน และครบวงจร โดยยึดแนวทางเหยื่อเป็นศูนย์กลาง (victim-centred approach) เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ได้รับการดูแลที่เหมาะสมทั้งทางกฎหมายและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ (ธีรยุทธ พบศิริณ, 2019)

สุดท้าย การจัดตั้งระบบการรายงานและช่วยเหลือแบบไม่ตีตราถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดูแล ทั้งผู้เสียหายและผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด โดยระบบดังกล่าวควรมีช่องทางที่สามารถแจ้งเบาะแสได้อย่างไม่ ระบุตัวตน มีการตอบสนองที่ไวและเชื่อถือได้ รวมถึงการส่งต่อเข้าสู่ระบบการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ควบคู่ กับการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น แนวทางของ Stop It Now! ในสหราชอาณาจักร และโครงการ MAPs ของเนเธอร์แลนด์ ที่เน้นการป้องกันและการบำบัดมากกว่าการลงโทษ (Grady & Levenson, 2021; Stop It Now!, 2023) ทั้งนี้ควรสนับสนุนการวิจัยทางจิตวิทยาอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจกลุ่มผู้บริโภค CSAM และใช้เป็นฐานในการออกแบบโปรแกรมการป้องกันและบำบัดในระยะยาวต่อไป

สรุป (Conclusion)

การป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก (CSAM) โดยอาศัยหลักการของการ ป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของแนวทางที่ไม่เน้นการลงโทษภายหลัง แต่ มุ่งเน้นการออกแบบ “สภาพแวดล้อม” ทั้งในเชิงกายภาพ ดิจิทัล และสังคม เพื่อ “ตัดตอนและป้องกัน” อาชญากรรมก่อนจะเกิดขึ้น กรณีศึกษาจากประเทศต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าการทำให้ผู้ทำผิดใช้ความพยายามในการ กระทำความผิดมากขึ้น การลดแรงจูงใจและผลประโยชน์ ตลอดจนการขัดข้องอ้างและแรงกระตุ้น ล้วนเป็น องค์ประกอบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในระดับนโยบาย สหรัฐอเมริกานำเทคโนโลยีและความร่วมมือกับ แพลตฟอร์มออนไลน์ สหราชอาณาจักรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงการช่วยเหลือแบบไม่ตีตรา ออสเตรเลียใช้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเยาวชนเป็นแกนหลัก และเนเธอร์แลนด์เป็นผู้นำในการออกแบบการบำบัด และแทรกแซงเชิงจิตวิทยา ในบริบทของประเทศไทย แม้จะมีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ เช่น TICAC และมีความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ แต่ยังคงขาดโครงสร้างและระบบที่รองรับแนวทาง SCP อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบแพลตฟอร์ม การให้ความรู้แก่เยาวชนและผู้ปกครอง และการสร้างระบบการแทรกแซงเชิงพฤติกรรมก่อนเกิดการกระทำผิดโดยแนวทางการวิจัยในอนาคต ควรมุ่งเน้นที่

(1) การศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้กระทำผิด CSAM ในประเทศไทย โดยเฉพาะผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจ “routine activity” และ “decision-making process” ในบริบทท้องถิ่น

(2) การประเมินผลมาตรการ SCP ที่อาจนำมาใช้ในระบบการศึกษาไทย เช่น การจัดการเนื้อหาออนไลน์ในโรงเรียน หรือการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับ digital safeguarding

(3) การออกแบบ “แผนที่เชิงระบบ” (system map) ของกระบวนการจัดการ CSAM ในประเทศไทย เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการแทรกแซงด้วยมาตรการเชิงสถานการณ์

(4) การพัฒนารูปแบบการสื่อสารที่ไม่ตีตราผู้ที่มีแนวโน้มเสี่ยง พร้อมกับการออกแบบการบำบัดเบื้องต้นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

(5) การวิเคราะห์ต้นทุน-ประสิทธิผลของแต่ละมาตรการ SCP ในบริบทไทย เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงนโยบายและการตัดสินใจในระดับรัฐ

โดยสรุป การต่อสู้กับ CSAM ไม่ควรถูกมองเพียงผ่านกรอบของการปราบปราม แต่ต้องขยับเข้าสู่การ “ออกแบบสังคมที่ปลอดภัยขึ้น” ผ่านมาตรการที่หลากหลาย ทั้งด้านเทคโนโลยี จิตวิทยา นโยบาย และการศึกษา ซึ่งแนวคิด SCP ได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการก้าวไปสู่จุดหมายนั้นอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2546). *ราชกิจจานุเบกษา*, 120(ตอนที่ 132 ก), หน้า 1–34.

ธีรยุทธ พบหิรัญ. (2019). ความผิดอาญาฐานการครอบครองสื่อลามกอนาจารที่ผู้ถูกถ่ายไม่ยินยอมกับ

กฎหมายอาญา [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

Ali, S., Haykal, H. A., & Youssef, E. Y. M. (2023). Child sexual abuse and the internet—a systematic review. *Human Arenas*, 6(2), 404-421.

Clarke, R. V. (2017). *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies* (2nd ed.). Harrow and Heston.

Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (2003). Opportunities, precipitators and criminal decisions: A reply to Wortley's critique of situational crime prevention. In M. Smith & D. Cornish (Eds.), *Theory for Practice in Situational Crime Prevention* (pp. 41–96). Criminal Justice Press.

- ECPAT. (2021). *Online Child Sexual Exploitation in Thailand: Legal Framework and Recommendations*. ECPAT International.
- ECPAT Netherlands. (2022). *Don't Look Away campaign: Raising public awareness about child sexual abuse and exploitation*. <https://www.ecpat.nl/en/activities/dont-look-away-campaign/>.
- ECPAT, INTERPOL, & UNICEF. (2022). *Disrupting Harm in Thailand: Evidence on online child sexual exploitation and abuse*. Global Partnership to End Violence Against Children. <https://www.unicef.org/innocenti/media/4151/file/DH-Thailand-Report-2022.pdf>
- eSafety Commissioner. (2022). *Annual report 2021–2022: Promoting safer online environments in Australia*. Australian Government. <https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2022-10/eSafety%20Annual%20Report%202021-22.pdf>.
- Farmer, C., Salter, M., & Woodlock, D. (2024). A Review of Academic Use of the Term “Minor Attracted Persons”. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 4078-4089.
- Federal Bureau of Investigation (FBI). (2022). *Think before you post: Public awareness campaign on online safety for youth*. U.S. Department of Justice. <https://www.fbi.gov/news/stories/think-before-you-post-campaign>.
- Grady, M. D., & Levenson, J. S. (2021). Prevalence rates of adverse childhood experiences in a sample of minor-attracted persons: A comparison study. *Traumatology*, 27(2), 227–235. <https://doi.org/10.1037/trm0000273>
- Google Safety Center. (2022). *Protecting families online: Google's safety resources for children and parents*. Google LLC. <https://safety.google/families/>.
- iLaw. (2015). ‘Possession’ of child pornography illegal; ‘trade-production-distribution’ punishable by up to 10 years imprisonment.
- INHOPE. (2024). Global CSAM legislative overview 2024 – Thailand. INHOPE Association.
- Internet Watch Foundation (IWF). (2022). *Annual report 2022: Eliminating child sexual abuse imagery online*. <https://www.iwf.org.uk/report/iwf-annual-report-2022/>.
- Interpol. (2021). *Online child sexual exploitation: Combating global threats to children in the digital space*. <https://www.interpol.int/en/Crimes/Crimes-against-children/Online-child-sexual-exploitation>.
- Levenson, J. S., & Grady, M. D. (2019). Preventing sexual abuse: Perspectives of minor-attracted persons about seeking help. *Sexual Abuse*, 31(8), 991-1013.

- Mangkhalasiri, P. (2025). *Challenges of investigating and prosecuting child sex trafficking and child labour trafficking in Thailand* (Doctoral dissertation, University of London, University College London (United Kingdom)).
- National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC). (2023). *CyberTipline Reports*.
<https://www.missingkids.org>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2022). *Digital education outlook 2022: Learning and teaching in the digital age*.
<https://www.oecd.org/education/digital-education-outlook-2022.htm>
- Palmer, C. (2021). *Criminalising fantasy: Debating the boundaries of child sexual abuse material*. *Journal of Sexual Aggression*, 27(2), 113–129.
- Reep-van den Bergh, C. M., & Junger, M. (2018). Victims of cybercrime in Europe: A review of victim surveys. *Crime science*, 7(1), 1-15.
- Royal Thai Government. (2024). *Country report on anti-human trafficking efforts: 1 January – 31 December 2023*. Ministry of Social Development and Human Security.
<https://thaianti-humantraffickingaction.org/Home/wp-content/uploads/2024/02/2023-Country-Report-FINAL-as-of-25-Jan2.pdf>
- Smallbone, S., & Wortley, R. (2017). Preventing child sexual abuse online. *Online risk to children: Impact, protection and prevention*, 143-162.
- Stop It Now. (2023). *Preventing child sexual abuse: Resources and support for adults concerned about their thoughts or behaviour*. The Lucy Faithfull Foundation.
<https://www.stopitnow.org.uk>.
- Thorn. (2021). *Safer: Tools to Detect and Report Child Sexual Abuse Material*.
<https://www.thorn.org>.
- TICAC. (2023). Annual report of the Thailand Internet Crimes Against Children Task Force. Bangkok: Royal Thai Police.
- True Corporation Public Company Limited. (2023). *True Sustainability Report 2023*.
<https://sustainability.dtac.co.th/sustainability/wp-content/uploads/2024/07/True-Sustainability-Report-2023.pdf>
- UK Home Office. (2021). *Online Harms White Paper – Full Government Response*.
<https://www.gov.uk>.
- UNICEF. (2022). *Digital Connectivity and Child Online Protection in East Asia and the Pacific*.
<https://www.unicef.org>.

UNODC. (2021). *Combating Cybercrime and Online Sexual Exploitation of Children in Southeast Asia*. <https://www.unodc.org>.

WeProtect Global Alliance. (2021). *Global threat assessment 2021: Working together to end the sexual exploitation of children online*. <https://www.weprotect.org/what-we-do/global-threat-assessment/>.

Wolak, J., Finkelhor, D., & Mitchell, K. (2014). Child pornography possessors: Trends in offender and case characteristics. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 26(4), 313–331.